

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 forint 60 krajczár.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Hunyady László gróf.

A magyar társadalom ismét egyik oszlopos s előkelő tagját veszítette el. Hunyady László gróf hunyitale a mult héten szemeit, mély bánatára családjának, mely őszinte részvételére számíthat minden igaz magyar embernek. Mert a boldogult gróf hű fia volt hazájának. Az elsők közt küzdött társadalmi téren épp úgy, mint a politikában. Nagy, széleskörű összeköttetéseit, tehetségeit ennek a kötelességnek szentelte férfitársaságával egész életén át. A magunk részéről mély megilletődéssel értesültünk Hunyady László gróf haláláról, a ki megtért őseihez s hiszszük, hogy siri álma nyugodt lesz, mert megtette kötelességeit mint ember, mint hazafi és mint katolikus egyaránt.

A 72 éves agg főúr hat hét-tel ezelőtt kanyaróba esett, de a könnyű betegséget nem vette eléggé komolyan. A kór azután veséjére vette magát s daczára, hogy házi-orvosa Balogh Zsigmond dr., különösen az utóbbi napokban, csaknem éjjel-nappal ágya mellett állott s a családdal együtt minden lehetőt elkövetett a nagy beteg életben-tartására, mindez nem használt már semmit.

Hunyady László gróf 1826 július 26-án született Budán, nővérét Juliát 1853-ban Obrenovics Mihály szerb fejedelem vette nőül s így a szerb királyi családdal rokonságban állott. Tanulmányait Bécsben és Pozsonyban végezte, azután katonai pályára lépett. A szabadságharc kitörése után, mint alezredes és mint a somogyi honvédszászlóalj parancsnoka működött s vezé-

rével, Klapkával együtt Komáromba szorult. A szabadságharc lezajlása után visszavonult birtokaira, de 1861-ban már tagja volt az országgyűlésnek.

Az alkotmányos idők elkövetkeztével 1867. évtől 1872. évig Mosonmegye főispánja volt, míg 1872-ben elfoglalta helyét újból a házban, képviselve Somogy megye szili kerületét. 1887-ig a lévai kerületet képviselte. 1867 óta birta a cs. és kir. kamarási méltóságot, azonfölül valóságos belső titkos tanácsos is volt. Több magas orosz, görög, montegrói és szerb rendjel birtokosa volt.

Az elhunyt főúr az irodalom terén is működött a bosnyák kérdéséről irt röpirata annak idején általános feltűnést keltett.

Battenberg Sándor elüzetése után őt kinálták meg a bolgár trónnal, de nem fogadta el.

Az utolsó idöben teljesen visszavonulva élt s utolsó politikai szereplése az egyházpolitikai javaslatok idejére esik, melyeket mint hithü katolikus hevesen ellenezett.

Végtisztességére, mely január 2-ikán ment végbe Budapesten, megjelent a magyar politikai és főrangú világ minden előkelősége. Az elhunyt főúr kihült tetemét a családi sirboltba a pozsonymegyei Ivánkára szállították. Az elhunyt gróf halála különben a legmagasabb körökben is rendkívül nagy részvétet keltett. Ő felsége a király főhadsegéde utján fejezte ki mély részvétét és őszinte fájalmát az elhunyt özvegyének.

Hunyady László gróf.

A betörök.

1899 január hó elsejével beállott a törvénytelen állapot Magyarországon. Az országgyűlés nem hatalmazta fel a kormányt arra, hogy január hó elsejétől kezdve adót szedjen, ujonczot állítson s fizesse az állami hivatalnokokat. Az ország pénzével nem szabad tehát gazdálkodni a kormánynak. Tiltja a törvény. De a kormány maradt, vezet és gazdálkodik felhatalmazás nélkül is, törvény ellenére is. Ezért törvényen kívüli a mai állapot.

Az a törvény, a mely nem ad rendelkezésére pénzt a kormánynak, míg ez meghatalmazást nem kap a népképviselőktől: ez a törvény alkotmányosságunk fő biztosítója. Mert beállhat az az eset is, hogy felülről rendelnek ki egy kormányt az ország akarata ellenére. De a nemzet képviselése erre azzal felelhet, hogy nem szavaz meg a rá erőszakolt kormánynak sem adót, sem ujonczot. S mivel ezek híjján nem lehet kormányozni, a kormány megbukik s az alkotmány meg van mentve.

Nyilvánvaló ebből, hogy a legveszedelmesebb alkotmányszegés, a mit Bánffyék most elkövettek. Példát adtak arra, hogy a törvény szentelt füst, az alkotmány írott malaszt; csak egy erőszakos kormány kell s a magyar nemzettel bármit lehet tenni. A tolvaj is csak a kilincset próbálgatja először: könnyen nyílik-e? De jaj a gazdának, ha a zár engedett a tolvaj keze alatt. Ha egyik visszajed, jön a másik: nyitott ajtó mindig nagy kísértés. A Bánffy-kormány nyitott ajtókra talált.

Egészen tőle függ már, hogy alkotmányunk félve őrzött kincseiből mit orozzon el. Láthatja, hogy nálunk a betörőnek jó dolga van. A gazda csak jajveszékkel és panaszkodik. Már pedig kutyaugatás nem hallatszik fel az égbe. A betörőt sem zavarja: hozzászokott már. S a harapástól nem fél.

Bánffy azt nagyon jól tudja, hogy forradalom nem lesz az országban, bármit tegyen is. A magyar ember elkesereg a borospohár mellett, *de nem tesz*. Egyik része szegény, tehát tehetetlen, másik része kényelmes, harmadik része haszonleső. A legnagyobb rész a haszonlesőkre esik, mert manapság bolondnak tartják azt a szegény embert, a ki érdekei rovására politizál. Már pedig a legtöbb ember nem tiszteletből politikus, hanem kenyérkeresetből. S a kinek kenyér nem kell, annak kell hivatal, kitüntetés. Mindezt a kormány osztogatja. Hogy félne tehát?

A hal is a fejétől bűdösödik. A Tisza-uralom virágzása óta a szegény ember felül gyalázatos vesztegetést, piszkos hajsztát lát a koncz után. Hogy legyen ő jobb? Felül kihalt a hazafiasság, önzetlenség, tisztességérzet. Hogyne halna ki alul is!

Jól ki volt ez csinálva. A kincsesláda őrzőit előbb megpuhitották, megvesztegették. Ki alszik, ki jóllakott és hever. Tessék urak — betörök előre! Vegyék el önök alkotmányosságunk kincseit, a melyekért annyi jó magyar vér folyt valamikor. Most már szabad az ut.

De azért ne bizakodjanak el, tisztelt urak! Most Önök a hatalom urai, de ezt a hatalmat az a kutyába vett nép szavazza meg — a választásokon. S lesz gondja rá a népek, a melynek most kinyílt a szeme, hogy a jövőben az ő alkotmányos kincseinek őrségét ne a betörök közül válaszsza meg!

Politikai ujesztendő.

Az országgyűlés szétszlott ujév előtt a nélkül, hogy a kormány megkapta volna a költségvetési felhatalmazást. Bánffy nem engedett, az ellenzék nem hajlott. Az ellenzék győzött ugyan, de csak elvileg; a valóságban Bánffy győzött, mert a meg nem szavazott törvény daczára is a hatalomban maradt s nincs mit tenni ellene. Legnagyobb vereség azonban bizonyosan a magyar alkotmányt érte. Azon most rés esett. Megmutatták, hogy nem ér a törvény akarata annyit, mint a Bánffyék akarata.

Erzi a kormánypárt is már, hogy milyen veszedelmes ez a kiereszkolt győzelem s most már szeretne maga is mielőbb kieviczkelődni a törvényen kívüli állapotból. Mert az bizonyos, hogy ez az állapot nem tarthat sokáig.

Kíváncsian vártuk ujév első napját. Ilyenkor az egyes politikai pártok vezetői szónoklatokat tartanak, melyekben nyilatkoznak a jövőbeli szándékaik felől is. Vártuk, mit szólnak ehhez a mai állapothoz.

Sok beszédet mondtak el. Tisza István, Bánffy, Horánszky, Hódossy, Apponyi, Kossuth Ferencz, gróf Zichy Nándor: ezek mind beszéltek. Hanem a sok beszédből még sem lettünk okosak arra nézve, hogy mi fog történni.

Az ellenzék szónokai vádolják a kormánypártot, a kormánypárt szónokai vádolják az ellenzékot, csak a haza romlását nem tagadja egyik sem. Már pedig ha így áll a dolog, akkor azon kellene igyekezni, hogy ez a romlás ne tartson sokáig. De hát mit tegyenek evégből?

Az ellenzék eddig nem tett egyebet, minthogy törvényadta jogát, hazafias kötelességét gyakorolta. Igaza van tehát. A kormánypárt ellenben olyan jogokat gyakorol, amelyeket a törvény nem adott meg. Tehát nincs igaza, mert ami törvénytelen, az igaz sem lehet. S két fél között annak kell engedni, a kinek nincs igaza.

Igen természetes, hogy az ellenzék nem mutatott nagy kedvet az engedékenységre, érezvén, hogy álláspontja jogos és helyes. A békejobb nyújtását a kormánypárttól várta. És vajjon mit tett a kor-

mánypárt? Vesszöt mutatott neki! A kormánypárt érzi, hogy törvénytelen állapotot csinált. Most adja ám meg magát az ellenzék életre-halálra. Hagyja a kormányt meg úgy, ahogy van. Engedje a házszabályokat átgyurni — szájkosárnak. S akkor *meglehet*, ő is kap egy kis engedményt: a választási törvényeken javítanak talán itt-ott. Ez is csak *meglehet*. Több semmi. Ez a kivánsága a kormánypártnak. A győző féltől visszavonulást követel, sőt még fegyverletételt is. Ilyen volt az a békejobb!

Kinek kéne ilyen alku? Esztelen, aki feltételezi, hogy az ellenzék ebbe a tenyérbe belecsap. A menykő csapjon oda, hisz az inkább ingerel, harezra hiv, semhogy békéltet! Aki engem legyőzött a törvény jogával, attól követelem, hogy hagyjon uralkodni háborítatlanul. Aki harmincz éven keresztül küzdött, hogy megtörni lásson, tegye le a fegyvert most, mikor már az alkotmány hidjai is beszakadtak alattam. Azonkívül még a szájkosarat is felvegye!

Ez a békekinálat.

Aki ilyen alkut ajánlt fel, az nem békét akar, az nem a törvényes állapotokat akarja helyreállítani, hanem ürügyet keres reá, hogy tovább szítsa a szenvedélyeket, s ő tovább fosztogathassa az alkotmányos biztosítókat, tiporja a törvényeket, azzal a látszattal, hogy ezt kényszerből teszi; pedig valójában az önkényuralomnak akar utat törni a törvényeken keresztül.

S aki az ilyen alkut elfogadja, az ezimborájává válik az alkotmányrontóknak, az kislelkü vagy gyáva.

Csak jöjjön, aminek jönnie kell. Megértünk már nehezebb idöket is. De aki a mi alkotmányunkhoz durva kezekkel hozzányult, annak mindég betört a feje. A merénylet már megtörtént. Egy napig vagy egy hétig tart a törvénytelen állapot, most már mindegy. A kormány belelépett a hinárba. Kezet neki az ellenzék a kiszabadulásra ne nyujtson. Hagy vesszen. Ma követelt, holnap rimánkodni fog, holnapután kiölti a nyelvét. S akkor kezdődik az igazi ujesztendő.

Országgyűlés.

A képviselőház, a rövid ünnepi szünetek után, ismét megkezdte üléseit. Hareczsal végezte az ó-évben, hareczsal kezdte most is.

A mint az elnök bejelentette, hogy Ő Felsége a kvótát az 1899-ik évre eldöntötte s a régiben hagyta, azonnal felzudult az ellenzék s módot talált reá, hogy a beállott törvénytelen állapot miatt keserü szemrehányást tegyen a kormánynak.

Polónyi Géza kifejtette, hogy a királyi döntés nem helyénvaló, mert a kvóta megállapítása iránt az országgyűlés előtt még nem volt szó. Már pedig, törvényeink szerint, királyi döntés ebben a kérdésben csak azután következhetik be, ha az ország-

gyűlés megállapodásra nem jutott. Szerinte nem lehet csak úgy egyszerűen tudomásul venni ezt a döntést, hanem szükségesnek tartja, hogy a képviselőház komolyan tanácskozzék a fölött, megfelele a királyi kézirat a törvénynek. Ugyanezt a meggyőződést osztotta Holló Lajos s Apponyi Albert gróf is, a ki kifejtette, hogy hisz nem a király tettét akarják ők felülbírálni, hanem a miniszterek alkotmányos eljárását, mert a korona tetteiért is a miniszterium felelős. Kossuth Ferencz egyenesen kimondja, hogy nem ismer nagyobb veszedelmet, mintha a királyt viszik bele tanácsosai a törvény szellemével ellenkező intézkedések foganatosításába.

Ezzel megindult a kvóta-vita, a melynek során hosszantartó és súlyos támadásokra lehet a kormánypárt elkészülve és nem is remélheti, hogy a kormányzáshoz a törvényes jogot megnyerje, míg csak be nem adja a derekát.

Bánffy és Horánszky párbaja.

Megirtuk már, hogy Horánszky Nándor a nemzeti-párt elnöke báró Bánffy Dezsőnek egy nyilatkozata által sértve érezvén magát, fegyveres megtorlást kért. Csak *fegyveres megtorlást* és nem lovagias elégtételt, mert Bánffyt olyan embernek tartotta, a ki nem méltó a lovagias mérkőzésre. E hó 3-ikán, sok huza-vona után, mégis megtörtént a párbaj köztük — pisztolylyal. Ugy Horánszky, mint Bánffy a lovagiasság szabályai szerint két lyukat lőttek a levegőbe s azzal sértetlenül távoztak a színtérről.

A lovagiasságnak tehát ezzel elég van téve. Bánffy ur személyes ügyét szerencsésen lebonyolította. Most már illő és kívánatos, hogy az ország lovagias ügyét is siessen elintézni, a törvényes rendnek és a magyar alkotmánynak tisztelete értelmében. Mert hogy január 1-én a lovagias magyar nemzet büszkeségén sérelem esett, az kétségtelen. Vakmerő kezek arczul ütötték a mi védőszentünket: az alkotmányt, mely nekünk mindenünk. Ki az, a ki lemossa a nemzet arczulatáról ezt a gyalázatot? S meddig türjük, megtorlatlanul, ezt a példátlan sérelmet?

Mi lesz?

A törvény megszűnt. A kormány rendeletekkel utasítja az állam tisztviselőit, hogy az állampénztárból fizetéseket teljesítsenek, a mit a törvény megtilt. Csak a végrehajtásokat szüntette be; míg költségvetést nem kap, nem szabad az állami adókat végrehajtani. De minden más marad, csak hogy a törvényt rendelet helyettesíti. A kvótát, az az azt, hogy mennyit fizessünk mi a monarchia 1899. évi közös költségeiből, ezt szintén eldöntötte ő felsége. A királyi rendelet úgy szól, hogy a kvóta a régi marad. Ez a rendelet sem helyénvaló, mert a kvóta felől előbb Ausztria meg Magyarország országgyű-

léseinek kellett volna tanácskoznok, csak ha ezek nem tudnak megegyezni, dönt a király. A királyi döntés elejébe vágott ennek az alkotmányos eljárásnak. Itt is egy rendelet helyettesíti tehát a törvényt. Félábrával már benne vagyunk az önkényuralomban, Ez az, a mi van.

De mi lesz hát? Ez az, a mit jó volna tudni. Bánffyban még most is bizik a király; hiába, messze van tőlünk. A szabadelvű párt pedig kitart mellette, mert közel van hozzá. Az ellenzék nem hajlítható, annak a Bánffy feje kell. Az ellenzék megbékéltetése nélkül pedig a törvényes állapot helyre nem áll. Most tehát azon mesterkedik a kormánypárt, hogyan lehetne az ellenzékot megnyugtatni úgy, hogy azért ők esoríthatatlanul élvezzék továbbra is a hatalmat. Miként lakhatna jól a kecske, hogy a káposzta is megmaradjon? Természetesen, az ellenzék máig még csak szóba sem állott velük. Olyan béke, a milyent Tisza Pista megajánlott, a kutyának kell. A rend és törvény helyreállítása tehát el sem képzelhető, míg a kormánypárt tisztességes békefeltételeket nem ajánl. Ennek pedig az első pontja, hogy Bánffynak bukni muszáj. Míg Bánffy le nem mond, addig ne számítsanak a békére. Az ellenzék el van határozva, hogy nem enged. S most már erejében nagyobbodott: huszonhat képviselővel kevesbedett a kormánypártja, ennyivel nagyobbodott a kormány ellenzékének ereje. De nagyobbodott még mással is: a nemzeti közvélemény erejével. Az ország minden részéből hazafias hang, bizalmi nyilatkozatokkal keresik fel az ellenzékot s buzditják a kitartásra. Bánffy mellett van kétszáz egynehány honatyja, az ellenzék háta mögött áll az egész nemzet: könnyű kiszámítani, kié lesz a győzelem.

Az új fogyasztási adók.

Január hó elsejétől fogva a szesz-, cukor- és sörfogyasztási adókban változások állottak be. Az érvényben volt szeszitalmérés, cukorfogyasztási és söritaladók deczember 31-ikén megszűntek s ezeket az adókat ezután nem a fogyasztóktól szedik be, hanem a termelőktől. A változás tehát csak a fogyasztási adók beszedésénél áll be, de sem nagyobbak, sem kisebbek nem lettek. A kik tehát ötezer hektoliternél kevesebb szeszest folyadékot, ötven métermázsánál kevesebb cukrot és ötven hektoliternél kevesebb sört Magyarországon belül kereskedésből vásárolnak, nem tartoznak adót fizetni, mert ez az adó már az elárusító gyáros vagy kereskedő által volt lefizetendő. Az egyes városok azonban az égett szeszest folyadékok, cukor és sör után szedett városi adókat vagy pótlékokat ezután is szedhetik. A pótladó alul kiesnek az egyes feleknél jelentéktelen mennyiségben készletben levő cikkek, a melyek azonban az egyes magánfeleknél 5 liter alkoholt, 25 liter likórt, 10 kilogramm cukrot, 5 liter sört meg nem haladhatnak.

Mit akar a „Független Ujság“?

Azt akarja, hogy a magyar királynak, Szent István koronája viselőjének, dicsőséges hódolat adassék, egyformán mindenütt és mindenki által az egész magyar birodalomban.

Azt akarja, hogy a magyar alkotmánynak, a magyar birodalom ez erős várának érvény szeresztessék s a magyar királyság szentesített törvényeit minden, a hazában lakó ember tisztelje és egyenlően megtartsa.

Azt akarja, hogy a hazában minden ember, legyen az anyanyelvén tót, német vagy oláh, de szívében legyen magyar.

Azt akarja, hogy a magyar nép erkölcsé tiszta maradjon, szeresse a hazát, imádjá az Istent, vallásos, igazságos, becsületes és szorgalmas legyen.

Azt akarja, hogy a becsület kiterjedjen a politikára is. Tudja minden ember, hogyan áll az ország sorsa, belelásson azoknak a munkájába, a kik a haza és a nép boldogságának ügyében sáfárkodnak, mert csak így lehet azután azt is elvárni, hogy a független nép tudja hová adja szavazatát a képviselőválasztásokkor.

Azt akarja, hogy a magyar ember ne pénzért, ne a főispán és a főszolgabíró parancsára szavazzon a követválasztáskor, hanem arra a képviselőjelöltre, a ki a nép, különösen a földmivelő és a kisiparos magyar nép érdekeit hordja a szívében.

Azt akarja, hogy a földmivelés virágozzon Magyarországon. A kormány tegyen meg mindent ennek a népnek, a mely Magyarországot legnagyobb részt teszi, a boldogulására. Legyenek földműves iskolák, vándortanítók, a kik a földművest oktatják, télen tanítások a földmivelés terén, jó utak, vasutak, gőzhajózatok, vízszabályozások a földmivelő nép, a gazda javára.

Azt akarja, hogy a nép tanuljon. Ezért a „Független Ujság“ minden vasárnap bő tartalommal ír a mezőgazdaságról, a földmivelésről, az állattartásról, baromfi, sertésnevelésről, ketről, szőlőről, hogy azokkal mit, mikor és hogyan kell tenni, hogy a legtöbb jövedelmet hajtsák a gazda zsebére.

Azt akarja, hogy a népet meg ne csalják adásnál-vevésnél. Ezért hoz majd a „Független Ujság“ minden vásárról részletes és bő tudósítást, megírja pontosan, mi a gabona ára, hogy meggy párja az ökörnek, sertésnek, lónak és tehénnek.

Azt akarja, hogy a kellő törvények meghozassanak a szegény földmivelő és kisiparosnak javára is. Csináljunk szövetkezeteket, hogy

a kis ember, kispazda és kispáros ne fizessen tizes kamatot azért a pénzért, a mit a kereskedő meg a gyáros négyért is megkap. **Csináljunk szövetkezeteket, községi magtárakat,** hogy a kispazda ne legyen kénytelen minden szennálnak odadobni gabonáját, hogy az nyerje el rajta a tiszta jövedelmet. A kispárosnak pedig ne kelljen a falusi boltosnál vásárolni szerszámot, anyagot háromszoros árban.

Azt akarja, hogy a vidéki embernek röviden meg legyen az igazsága, egyformán az írás- és törvénytudó emberekkel. Fizesse az adót, a meddig bírja. De ha már nem bírja, a házát, a lovát, a szekerét, az ekéjét, meg a vetőmagját, egyszóval a mi a további életéhez szükséges, ne üthesse dobra az adóvégrehajtó.

Azt akarja, hogy legyenek az egész országban jó keresztény iskolák, óvodák, a hol a gyermekek ne csak irni, meg olvasni, de gazdálkodni, jövedelmet és megélhetést is keresni megtanuljanak.

Azt akarja, hogy minden magyar embernek legyen egy boldog otthona, a családi tűzhely az ő melegével, szeretetével. Ezt a családi szeretetet férj, feleség és gyermekek között fogja ápolni a „*Független Ujság*“.

Azt akarja, hogy a kenyérkereső férfi minél több idejét töltse e körül a családi tűzhely körül s szórakozását odahaza tanulva, olvasva, mulatva találja, ne pedig a korcsmában.

Azt akarja, hogy a magyar embernek mindenben legyen egy igaz tanácsadója. Azért van a „*Független Ujság*“-nak egy „*Leveles szekrénye*“. A kinek bármi tanácsra van szüksége akár a községi, akár törvényes dolgaiban, akár a gazdasága körül szeretne valamit megkérdezni, forlevélben vagy levelezőlapon a „*Független Ujság*“ szerkesztőjéhez és az a választ az ujság „*Leveles szekrényében*“ ki fogja nyomtatni.

Azt akarja, hogy a „*Független Ujság*“ igazi, becsületes jó barátja legyen a népnek. Benne legyen minden házban, minden gunyhóban, minden vasárnap, olvassák, tanuljanak belőle, gyönyörködjenek benne.

Ezért olyan olcsó is, a minő olcsó heti ujság nem volt még Magyarországon.

**Előfizetés egész évre 2 forint 60 kr.,
félévre 1 frt 30 kr.**

Előfizetési pénzek a „*Független Ujság*“ kiadóhivatalába, Budapest (Üllői-ut 25. sz.) intézendők.

MI UJSÁG?

Uj regényünk. Első számunkban kezdtük meg „*Apák büne*“ című regényünk közlését. Az új regény írója, *Buday Barna*, sokkal inkább ismert érdekes elbeszélései révén olvasóink előtt, semhogy külön is ajánlanunk kellene az új regényt olvasóink figyelmébe. Ujjonnan belépő előfizetőinknek szintén meg fogjuk küldeni a regénynek első számunkban közölt folytatását is.

Uj pápai prelátus. XIII. *Leo* pápa Mailáth Gusztáv gróf erdélyi püspök előterjesztésére *Kovács Ferencz* marosvásárhelyi apát-plébánost kinevezte házi prelátusává. *Kovács Ferencz* 1860-ban szenteltetett pappá. Hosszasabban működött, mint szemináriumi tanár. 1883-ban a marosvásárhelyi tekintélyes hitközség plébánosává és maroskerületi főesperessé neveztetett ki. Tevékeny működést fejtett ki a közélet minden terén. Ő alapította a Székely Nemzeti Ipar-Muzeumot, alelnöke a maros-tordai gazdasági egyesületnek stb. Az új prelátus a III. osztályu vaskarona-rendnek is lovagja.

A mikor nem kell adót fizetni. Csoda történt. A nép, az istenadta nép, a mely örökké vonakodott az adóprés miatt és pokolra kívánta az egzekutort, most, a mikor a törvényen kívüli állapot miatt nem lett volna köteles befizetni az adóját, egyes helyeken szinte tüntetett az adófizetéssel. Ennek a látszólagos esodának megvan az egyszerű magyarázata. Az adót ugyis be kell fizetni, ha ma nem, hát holnap, ez bizonyos. Már most, ha ugyis fizetni kell, miért ne hizelegnének a kormány embereinek a jámbor adófizetők azzal, hogy önkéntesen fizetnek? Annyi bizonyos, hogy a főváros adóhivatalaiban már pénztárnyitás előtt tolongtak az adózó polgárok, hogy a köztartozásukkal valahogy el ne készenek. Voltak olyanok is, a kik az egész eszterdőre lefizették az adójukat. Az ötödik kerületi adóhivatalban január 1-én délelőtt nem kevesebb, mint 19,318 koronát és 81 fillért fizettek adóba, a hatodik kerületben is több, mint ötezer forintot szolgáltatottak be. *Jókai Mór* koszorus költőnk felhívást tett közzé, hogy fizesse meg minden magyar az adóját, mert most ez a hazafiság. Tehát, a ki jó hazafi akar lenni, siessen és fizesse be az adóját. Persze ezt nem *Jókai* a szabadszellemű költő mondta, hanem *Jókai* a mameluk.

Szétosztott községi pénzek. *Ruttka* községben — mint löcsei tudósítók jelenti — nagy a felháborodás az ottani előljárásnak egy rendkívül különös intézkedése miatt. Az történt, hogy az előljáróság tagjai, a kik tudvalevőleg minden pénzbeli igény nélkül kötelesek tisztségükben eljárni, a regálébérletből befolyt tiszta jövedelemnek hatvanöt szá-

zalékát, mintegy huszezer forintot, kezelési járulék ezimén, fölosztották egymás közt. Pedig a törvény világosan rendeli, hogy ez az összeg kizárólag a községi pénztárt illeti. A dolog persze nem marad ennyiben, mert a ruttkai lakosság a megye közigazgatási bizottsága elé viszi.

Véres áldomás. A torontálmegyei Nagy-Komlós községben a minap választották meg az előljárókat. A választás után koresmi áldomásra gyűlt össze a románajku parasztság; fogyott a bor, szaporább lett a szó és e közben összekaptak a mulatozók. A zajra a esendőr-őrjárat bement a koresmába és csitította a verekedőket. Ezek most egyesült erővel nekítámadtak a esendőröknek, a kik két embert leszurttak. Az oláh sokaság azonban csakhamar ártalmatlanná tette a esendőröket, elvette fegyverüket és letépte ruhájukat. Csak nagynehezen menekülhettek a duhajkodók elől. Ezek most a község lakosságával együtt a község házára rohantak és fel akarták gyújtani a jegyző és a bíró lakását. Még elég korán érkeztek a kikindai esendőrök arra, hogy nagyobb baj nem történt, mert a garázda népség a esendőrség láttára elszaladt.

Egy elvetemedett gonosztevő. A vasvármegye, Hamvasd községben a múlt hét egyik napján borzalmas gyilkosság történt. Urbauer József odavaló lakos összepörölt a feleségével. Pörlekedés közben kegyetlenül ütötte-verte a feleségét, majd pedig vállára vetette, a falu végén levő árokparti kúthoz ezipelte és teljes erővel beledobta. A gonosz férj aztán mit sem törődve tettével és annak következményeivel, egy hétig nyugodtan élt otthon. A nyolczadik napon azonban kihalászták a szerenésetlen asszony holttestét, s mivel a gyanu a férj ellen irányult, azonnal letartóztatták. Urbauer nem tagadta a gyilkosságot, sőt a legnagyobb hidegvérrel mondta el annak minden részletét s benne lévén a vallomásban, azt is meggyóna, hogy a múlt évben, mikor majd az egész község leégett, ő gyújtotta föl a falut. Huszonhárom ház lett akkor a lángok martalékává, s az elvetemedett gonosztevő mégis nyugodtan élt, mintha semmi se történt volna. Urbauer ellen most két bűnügye tárgyában indították meg a vizsgálatot.

Rejtélyes eset. Regénybe illő rejtélyes esetben nyomoz most a fővárosi rendőrség. Bayer Antal bérkocsis a minap beállított a főkapitányságra és ott a következőket jelentette: A nyugati pályaudvar előtt egy elegáns öltözetű nő és egy uri külsejű férfi szállott a kocsijába. A férfi parancsára az István-uton levő kereskedelmi kórházhoz hajtott, a hol a nő leszállott és bement a kórházba. A férfi ezután az Erzsébet-tér 9. számú házához vitette magát. Itt kiszállt, a kocsisnak azt mondotta, hogy várjon reá, s vele volt kis kézi bőröndjét a kocsin hagyva, bement a házba. A kocsis egy óránál tovább várt hiába a ház előtt utasára. Ekkor türelmét veszítve, maga is bement a házba és tudako-

zódott az ismeretlen után. Itt azonban a házbellek mit se tudtak róla. A koffert a rendőrségre vitte, a hol azt felbontották és egy teljes szalonruhát és egyéb ruhadarabokat találtak benne. A rejtélyes dologban a férfi eltűnésénél még különösebb az, hogy a kereskedelmi kórházban fölvetelre senki sem jelentkezett, és ott mit se tudnak az asszonyról, a ki szintén eltűnt. — Valószínű, hogy a rejtélyes pár ilyen módon akart hamis nyomot hagyni maga után. Talán valami megszökött szerelmesek voltak, vagy egy furfangos gonosztevő-pár.

A kézrekerült Krivány. Kriványt, a híres aradi sikkasztót Bécsben elfogták, éppen Szilveszter estéjén. Aradon dr. Lehrmann Viktor királyi alügyész már beterjesztette indítványát a törvényszék elé Kriványnak az igazságügyminiszter útján kérendő kiadatása dolgában. Az ügyészség megkérte az aradi térparancsnokságot, hogy Krivány megérkezésekor két század katonaságot rendeljen ki a vasuti állomáshoz. Az elfogatási parancsot már megküldötték Bécsbe. Valószínű, hogy Krivány előbb leüli a büntetését Bécsben a hamis név használatáért, azután hozzák Aradra. Krivány elfogatásának híre Arad bizonyos köreiből nagy nyugtalanosságot kelteit. Krivány vallomása a sikkasztás és hiányos ellenőrzés körülményeit valószínűleg más-képen fogja megvilágítani, mint azt az eddig folytatott fegyelmi és bűnügyi vizsgálat kiderítette. Erre lehet következtetni arról is, hogy egy megyei tisztviselő, a kit a vizsgálat során fölfüggesztettek állásától, e hó 2 a óta eltűnt Aradról.

Az asszony és a férfi. A napokban délelőtt egy fiatal napszámosasszony jelentkezett felvételre a Rókus-kórházban. A fején hatalmas seb tátongott s csak támoanyagva járt a lábán. Hogy az életveszélyes sebet hol és ki ejtette rajta, arról mit se akart vallani s csak annyit mondott, hogy Czikora Zsófiának hívják. A rendőrség ennél fogva nyomozást indított az ügyben és megállapította, hogy az asszony a kisuvaros-utca 8. sz. alatt együtt lakott Kubin Andrással. A vadházasságban élő pár a minap valami fölött összeveszett, miközben Kubin olyan dühre gerjedt, hogy felkapott egy baltát és azzal az asszonyt fejbevágtá. Kubin lakásáról nyomtalanul eltűnt. Az asszony, a ki nem akarta a szeretett embert a törvény kezébe szolgáltatni, most élet és halál közt lebeg.

A berlini drótostótok karácsonya. Mint a múlt évben, úgy az idén is gondoskodott a berlini keresztény ifjak egyesülete az ott tengődő drótos és egér-fogó kereskedő tótok karácsonyáról. Nehéz dolog volt a számra nézve harmincz bocskoros atyafit a porosz főváros minden oldaláról összetoborzani, de a jó berlinieknek ez mégis sikerült és így történt, hogy szombat estére ott voltak az egyesület helyiségének előszobájában. A fal mellé húzódva zavarral forgatták kezeikben borsapkájukat és néztek le a sima, tiszta padlóra, mintha bocskoraik sáros

nyomait akarták volna megolvasni. Mindegyiknek lába előtt feküdt kicsiny bádögkereskedése, melyet nagy csörömpöléssel czipelték magukkal, midőn Wittnez főtitkár az egyik diszes terembe vezette őket, ahol fehér terítőjű asztalok zólyomi trencsényi honfiaink lelkes gyönyörűségére mindenféle gyümölcsessel és süteményel voltak megrakva. Czókmókjukat újból lerakva letelepedtek. Erre előlépett Pálma tanító, aki ezelőtt a csehek között élt és néhány egyházi dal éneklése után egy tót imát mondott el, majd beszédet intézett hozzájuk az evangelium azt a mondását kötvé lelkükre, hogy „az Isten a szeretet.” Lakomázás alatt mindenféle kérdést intézett hozzájuk Bethlehemről, Krisztus személyéről és sok más egyébről. Majd theát hordtak fel az egyesület tagjai nagy kannákban, ami igen jól ízlett a folytonos nélkülözéstől és hidegtől gyötört szegényeknek. Asztali ima után még egyszer köszönetet rebegettek és mind a harmincz felülkeredett, harminczféle irányban ment szét nyomorúságos kenyerük megkeresése végett.

A vizaknai csata évfordulója. A kolozsvári országos történelmi ereklye-muzeum tervbe vette, hogy megünnepli a vizaknai csata ötvenedik évfordulóját február 4-én. Ez a csata arról nevezetes, hogy annak elfogadására Bem nem volt elkészülve. Egy vasárnapi napra, Bem, a ki segélyt várt, istentiszteletet rendelt. A várt segély helyett Puehner érkezett meg 8000 emberével és 30 ágyuval s a Bem által rendelt istentiszteleten aztán a tüzérek minisztráltak s ágyuk szolgáltatták a vasárnapi tömjénfüstöt. Ötszáz honvéd vére festette a havat, kiket a győztes osztrákok a sóaknába dobtak, — köztük több élőt is. Ez időben már a muszkák is bementek Erdélybe, mintegy ötezren Skariatín vezetése alatt. Szeben és Brassó városok óhajására és meghívására. — A magyar képviselőház ezt mindaddig nem hitte, míg Bem tábornok két eleven muszka foglyot nem küldött mutatványpéldának. A vizaknai elmaradt istentiszteletet az ereklyemuzeum kezdeményezésére megtartották 1894-ben, 45 év múlva. Akkor is vasárnapra esett e nap. Az 50 évi évforduló megünneplésének előkészítésére felkérték Rakk Endre plébánost. Az ünnepeken óhajták bemutatni Baki festőművésznek a vizaknai csata című képét, melyen Bem tábornok is látható s melyet az ereklyemuzeumnak ajándékozott gróf Kreith Béla.

A kintornás pap. Egy olasz falucsának igen eredeti papja van don Luigi Trippitelli személyében. A tisztelendő ur nem tud abba beletörődni, hogy zene nélkül misézzen és a templom orgonája használhatatlanná vált, a pap nem éppen kellemes csengésű hangját egy kintornával kísérteti. A kintornát egy vak verklis forgatja, a ki a szünetekben dallamos keringőkkel és tarantellákkal szórakoztatja az ájtatos híveket.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A bronz-pulyka.

A pulyka tenyésztése egyike a legjövődmezőbb termelési ágaknak. Igaz, hogy a pulyka tenyésztése nem könnyű dolog, különösen addig, míg a pulyka fiatal, mert a kis pulykák nagyon kényes állatok. Megárt nekik a hideg, nedves idő, a tulságos hőséget nem bírják el, táplálék dolgában is nagyon válogatósak. De ha egyszer a pulykák már nagyobbcskák, úgy már nem sok gondozást igényelnek és kivált a legeltetést nagyon meghálálják, mert egy szárnyas állat sem pusztít el annyi bogárfélét, mint a pulyka és ezért még a pulykákat a növényeken élősködő bogarak legjobb elpusztítóinak kell tekin-

Bronz-pulykák.

tenünk. A pulyka különösen hizlalva a legkeresettebb piaczi cikket képezi, kivált városokban a télre eső nagy ünnepekkor. Így a mult karácsonykor a hizott pulykát leölve kilónként 60—70 krral fizették Budapesten, vagyis egy szép kinőtt és hizott pulykakasért 4 frt 50—6 frtot fizettek.

De természetesen nem akármelyik pulyka lesz ilyen nagy és kövér. A pulykának is sok fajtája van. A nálunk is ismeretes közönséges fehér vagy fekete színű pulykák sohasem lesznek oly nagyok és szép kövérek, mint az Amerikából származó sötétbarna színű u. n. *bronzpulykák*. Ezek az amerikai vad pulykáktól származnak, melyeket megszelidítettek és úgy tenyésztettek tovább. E bronzpulykák már Magyarországon is meglehetősen elvannak terjedve s újabban a baromfitenyésztési felügyelőség is kiváló gondot fordít e kitünő pulykafajta elterjesztésére. Mai képünkön a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő telep egy csoport bronzpulykáját mutatjuk be.

Borjuhizlalás lefölezött tejjel.

A vajkészítésnél felmaradt lefölezött tej és iró otthon jól értékesíthető. Elmondom, miként gondolom én annak értékesítését, illetve felhasználását.

A lefölezött tejnek sertéshizlalás által való értékesítése leginkább el van terjedve, de lehet azt borjuhizlalásra is felhasználni, ami által klgmmonkint 3 kr, sőt még magasabb értékesítés is érhető el.

Annak, hogy igen gyakran nem kielégítő eredményű a lefölezött tejjel való borjuhizlalás, leggyakrabban a tisztátalanság, a rendetlen etetés, az állatok gondatlan kezelése az oka s végre savanyodni kezdő lefölezött tejet vagy hogy nagyon hideg tejet adunk a borjuknak. A borju finyas természete megkívánja a fáradságot, az utánnézést és a figyelmes etetést.

Emésztési zavar, hasmenés csakis akkor állhat elő, ha már az egész tej nem volt friss, tökéletesen egészséges vagy pedig ha a mohón evő borjuk nem lassan szoktattatnak a lefölezött tejhez s kellenél többet ettek. Nagy figyelmet kell arra fordítani, hogy a borjuk ne egyék gyorsan a lefölezött tejet ezért a csöbörből való itatás helyett czélszerűbben alkalmazhatók a szoptató készülékek. Ha nagyon mohón eszik a borjuk a lefölezött tejet, ugy előállanak az emésztési zavarok, mert nem juthat a tej az erős záróiznu bendőbe, hanem a rezésen keresztül, egyenesen a szájrétü gyomorba s így nem áll be a kérődzés folyamata, ami már magában is egy betegség kezdete.

A friss lefölezött tejnek feltakarmányozása jobb eredményre vezet, ha az abból elvont tápláló anyagok oly takarmányszerekkel pótolatnak, amelyek bőven tartalmazzák a könnyen emészhető zsiranyagokat, mint pl. a zabliszt, tengeridara, malátacizra stb., de nagy súly fektetendő arra, hogy a tej 30—35 C° meleg állapotban adassék mindég a borjuknak.

A borjuk egyhetes korukig anyjuk tejét kapják, mert erre feltétlenül szükségük van. A második héten fokozott mennyiségben az egész esti tejhez forralt és lehűtött-lefölezött tejet adhatunk 1 literrel, 2—3 nap mulva 2 literrel, 5—6 nap elteltével 3 literrel s végre az egész anyatejet pótoljuk ugy, hogy a harmadik héten tisztán csakis lefölezött tejet kapnak, fent elősorolt póttakarmánnyal keverten. Számítani lehet 100 kgramm lefölezött tejhez 16—20 kg. tengeridarát vagy 18—22 kg. zablisztet, esetleg ugyanannyi árpadarát. Ezen eljárás mellett a nehezebb borjuknak gyors hizlalását elérendők, naponta 18 liter lefölezött tej, minden baj nélkül adható, husnak jóizü lesz, csak ugy, mintha teljes tejjel hizlaltattak volna.

A póttakarmánynak nagyobb mennyiségben való adagolása nem czélszerű, mert így nem jóizü és tulságos vörösszinü lesz a borju husa.

Hogy mennyi lefölezött tejet adjunk egy-egy

borjunak, ezt szabálylyal megállapítani nem lehet, meg kell figyelünk magát a hizó állatot, nagyságát, annak étvágyát és a mennyit bir minden baj nélkül megemészteni s ezek alapján saját belátásunk szerint határozzuk meg az adagok nagyságát. Igyekezünk odahatni, hogy az állat minden esetben jól lakjék, de tulsokat ne egyék egyetlen egy esetben sem, mert nemcsak hogy emésztési zavarok, hanem sulyban való visszaesés is állhat be.

A hizó borju nagy gondviselést igényel. Tartsuk távol a tehénistállótól, hogy anyjuk bögeése oda ne legyen hallható. Az istálló hőmérséke 18—20 C° körüli és inkább kissé sötét mint tulságos világos legyen.

A lefölezött tej baromfihizlalásra is felhasználható, de azt majd máskor mondom el.

Lovas István.

A szénáról.

A gazda csak néhány nyári hónapon át adhat állatjainak friss zöld szalastakarmányt, míg az év nagyobb részére másként kell a szükséges szalastakarmányról gondoskodnia, a melyet a póttakarmányok legkiterjedtebb használata mellett sem nélkülözhet.

A zöldtakarmány csakis a behordás után rövid ideig használható fel friss állapotában, mert viztartalma miatt csakhamar romlásnak indul, elrothad, ha csak megfelelő eltartásról másként gondoskodás nem történik. A szalastakarmányfélék hosszabb idei eltartása csak ugy válik lehetővé, ha felesleges viztartalmától megfosztjuk, vagy az erjedés bizonyos neme alá vetik — mint mondani szokták — besavanyítják. Az utóbbi eljárás azonban körülményes és mindig nagy veszteséggel jár, miért is csak a nagyon tömeges és nehezen szárítható takarmány eltevésére alkalmas, vagy a mikor a kedvezőtlen időjárás a szárítást gátolja. Sokkal általánosabb, megfelelőbb és régen gyakorolt eljárás a szalastakarmány száraz állapotban való eltartása.

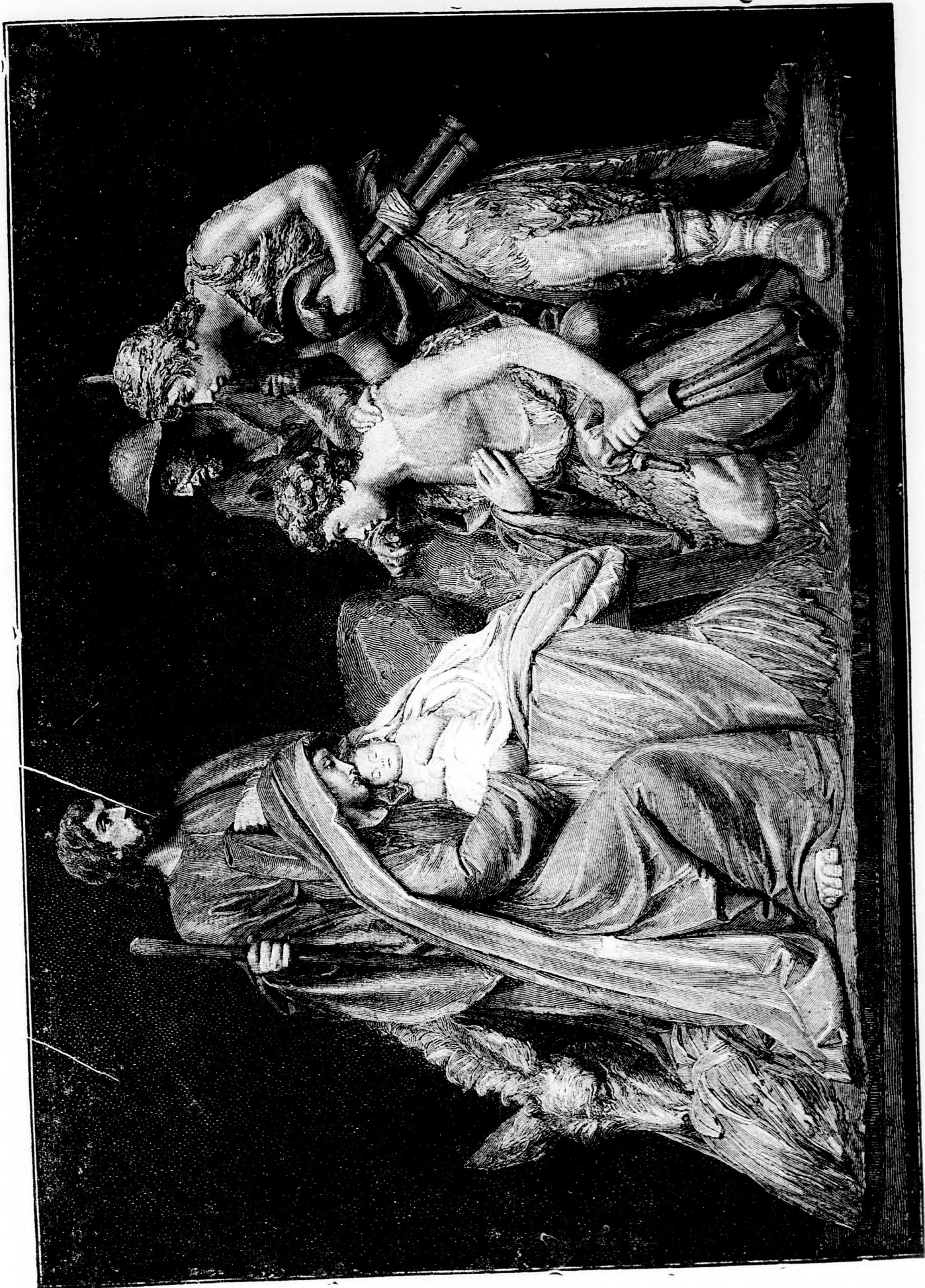
A különböző szalastakarmánynövényeket száraz állapotban szénának nevezik. A szerint, a mint ezen takarmány a rétről származik, vagy mesterséges takarmányokból készül a szénának különböző neveit különböztetik meg u. m.: réti széna vagy gyepszéna, hereszéna, bükkönyszéna, baltaczimszéna stb.

A széna a legfontosabb, legáltalánosabb s a zöld szalastakarmány után legtermészetszerűbb, legegészségesebb takarmány. A gazdának arra kell törekednie, hogy zöld takarmányából minél értékesebb szénát készítsen; ennél fogva ismernie kell azon tényezőket és körülményeket, a melyektől a széna értéke függ, ezek:

1. A szénává alakítandó eredeti zöldtakarmány összetétele, mert minél jobb a lekaszált fü, annál jobb lehet a belőle készült széna is.

2. A kaszálás ideje és pedig, hogy minő korban történt ez és minő időjárás uralkodott kaszáláskor, korai kaszálással táplálóbb, de kevesebb, késői kaszálással több, de gyengébb szénát nyerünk. Meleg, száraz időjárás kedvező a szénakészítéshez, esős időjárásnál nehéz a szárítás és a nyert széna silány lesz.

K. R.

Három királyok napján.

et,
sá-
haj
nk
re-
jól
en
em
suk
ne
C^o
gos

hál-
.

hat
z év
las-
kar-
nél-

övid
tar-
had,
odás
idei
viz-
nyos
ava-
s és
gyon
evé-
rás
lőbb
táraz

táraz
ezen
ég.
ó ne-
gyep-
a stb.
zöld
gész-
töre-
sebb
azon
széna

össze-
jobb

orban
askor,
i ka-
leleg,
s idő-
y lesz.
R.

* MULATTATÓ. *

A „Szittyá dalok“-ból.

Irta: Péterfi Tamás.

Nincsen olyan leány . . .

*Nincsen olyan leány egész vármegyébe,
Mint a Firtos Están kicsi Esztikéje!
Kilencz legény kérte, a tizedik viszi.
Sütni való bolond, aki el nem hiszi!
Sokat fárad, hogy ha tetszik:
Jókor felkél, — le sem fekszik!
Ugy bizony!
A bizony!
Lakodalma most nagyon!*

*Sok szeretője volt Etéli Pistának,
De igaz szívet csak most talált magának.
Esküszik: fogadja, hiven megbecsüli,
Kicsi kezétől a verést is ellüri.
Szemsugára meg is ütné,
Ha a szemét le nem sütné!
Ugy bizony!
A bizony!
Lakodalma most nagyon!*

Ez a kis lány . . .

*Ez a kis lány, az a kis lány a kicsi,
Ki a legényt a kapuból beriszi!
„Elhiszik-é?” „Nem!”
Ez is látta, az is látta, hogy ott volt.
Maga után úgy huzta bé az ajtót.
„Elhiszik-é?” „Nem!”
Szakadoz a kenderszösz,
Mind hába ne kötözz!
A leánynak szabad péntek!
Elmehetnek immár kendtek!
„Elhiszik-é?” „Nem! nem! nem!”*

*Ez a legény, az a legény az a rossz,
Ki a lánynak kedveskedve almát hoz.
„Elhiszik-é?” „Nem!”
Ez is látta, az is látta két szemmel,
Nem érem fel furfangját az eszemmel!
„Elhiszik-é?” „Nem!”
Szakadoz a kenderhám,
Azért megsem töldoznám.
A legénynek szabad szombat
A leánynak almát hozhat.
„Elhiszik-é?” „Nem! nem! nem!”*

Vághiék rokona.

— Te Béla, meddig maradsz Kassán?
— Másfél napig, mert két tárgyalásom van; az egyik holnap délelőtt 10 órakor, a másik meg holnapután délelőtt; fél napom még a város megtekintésére is marad.

— Tudod mit? Van nekem Kassán egy rokonom, kiről már tíz év óta nem hallottam, azt meglátogathatnád.

— Miféle rokonod? Eddig még sohasem beszélél róla.

— Tíz év előtt, mikor boldogult szüleimmel még Szegeden laktunk, nemesak rokonok, hanem szomszédok is voltunk. Szülőim halála után rokonaim Kassára költöztek, én pedig — mint tudod — Pestre jöttem. Az óta nem láttam s nem hallottam róluk.

— Hát többen vannak?

— Egész család. A kis Gizike most már nagy leány lehet, akkor hét éves volt. Még emlékszem mindig apát-anyát játszottunk s szülőink azt mondták, egy pár lesz belőlünk.

— Ha aztán mit csináljak én ott?

— Mondd, hogy tisztelem, esókolom mindnyájukat s ha a télen felhozzák Gizikét a jogász-bálra, hát értesítsenek engem s lesz tánczos a mennyi kell. Téged pedig biztosítalak, hogy jól fogod magad érezni Vághi batyámnál, mert az egész család igen kedves és vendégszerető nép.

E párbeszéd két ügyvédjelölt. Vághi Károly és laktársa Farkas Béla között folyt, s ez utóbbi megígérte barátjának, hogy Vághiékat meglátogatja.

Másnap délelőtt 11 óra után, a mint a dolgát a kassai törvényszéknél elvégezte, csakugyan fölkereste Vághi urat; de utközben az a furesa gondolata támadt, hogy miután barátját úgy sem látták rokonai tíz év óta, hát Vághi Károlynak adja ki magát. Mielőtt még e tréfa esetleges következményeit meggondolhatta volna, benyitott Vághiéknál. Bemutatta magát s elmondá, hogy épen Kassán lévén dolga a bíróságnál, felhasználta az alkalmat, hogy kedves „bátyja urát” és családját meglátogassa.

— Isten hozott fiu! üdvözlé a szives házigazda s izmos tenyerével megszorította „ösesé” kezét.

— Hát illik az atyafiakat úgy elfelejteni, csak azért, mert szegények? Ez utóbbi mondatot a szemmel látható jólét s Vághi uramnak jól táplált alakja nyilván meghazudtolta.

— No, ülj le ösém, — folytatá — hanem mennyire megváltoztál! Mégis sok vonás megmaradt rajtad kis korodból. Ugyan rád fog-e ismerni az asszony, meg Gizike?

Mindjárt be is hívatta a feleségét és leányát s jóízűt nevettek rajta, hogy nem tudták kitalálni, kicsoda a vendég. Mikor aztán az álokon bemutatta magát. Vághiné is, Gizike is össze-vissza esókolták s Béla nagyon jól kezdte magát érezni barátja bő-

Vasárnap délután.

rében. Ujra és újra megölelte Gizikét, (mert csak így szólította) s nem győzött eleget csudálkozni, mennyire megnőtt és megszépült.

— De rólad sem hittem volna, hogy ilyen nagyra nőjj, fél fejjel nagyobb vagy, mint boldogult apád volt (Vágghi Károly csakugyan fél fejjel kisebb volt Bélánál).

— Aztán meg a hajad se' volt ilyen sötét — tevé hozzá Vághiné.

Béla érezte, hogy kell valamit mondania.

— Igen, a hajam — szólt kissé akadozva, mikor a katonaságnál voltam, sokat jártam a napon, attól barnult meg. Gizike erre hangosan felkaczagott s Béla sem tudván egyebet tenni, maga is nevetett ostoba mentségén.

A kedves rokont természetesen ebédre is marasztották: de Béla attól való féltében, hogy majd maga elárulja magát, szabadkozott. Csak hogy Gizike elől nem térhetett ki.

— Tudom én, mért nem akarsz maradni: emlékszel-e mikor apát-anyát játszottunk, azt monadtad, hogy nem tudok jól főzni. Most is bizonyosan attól félsz.

Persze, hogy erre Bélának maradnia kellett.

A mitől az álokon félt, az ebédnél bekövetkezett, Vághí ur elkezdett öcsésétől kérdezősködni.

— Mond csak öcsém, hogy vannak Andorék?

— Az öregnek semmi baja, — felelt Béla bátran.

— Semmi baja? de hiszen meghalt!

— Éppen azért nincs baja, mert meghalt; ott fekszik esőndesen a temetőben (nem merte mondani a „kerepesi“ temetőben).

— A feleségét kérdeztem — szólt újra Vághí

ur. — Az csak nem halt meg, gondolá magában Béla.

— A mult héten kissé gyöngékedett, de most már jobban érzi magát.

— Szegény, mindig olyan beteges volt, — sajnálkozott Vághiné!

— Hát a leánya? kérdé aztán.

— Az férjhez ment!

— Férjhez ment? hiszen az már régen volt; az első gyermekét én tartottam keresztvizrre!

Béla észrevette, hogy megint bolondot mondott, de mégis kivágta magát.

— Igen, de a férje meghalt s aztán másodszor ment férjhez.

De nehogy még nagyobb zavarba jöjjön, élénk beszélgetést kezdett Gizikével, hogy az öregek szóhoz se igen jussanak. S célját el is érte, mert Vághíék nem nézték rossz szemmel Bélának törekvését s titokban gondoltak is hozzá valamit.

Béla csak akkor vette észre, hogy tüzzel játszott, mikor ebéd után el akart menni a várost megnézni, olyan neheze égett Gizitől csak estig is elválnia; csak estig, mert Vághíék éjjeli szállást is felajánlottak neki, alig várta a szürkületet s midőn visszatért, észrevette, hogy Gizike is az ablakból leste.

Kedélyesen töltötték az estét. Vaesora után Gizike zongorázott, Béla meg énekelt. Eldanolta a „Szeretlek én egyetlenegy virágom“ kezdetű dalt, Gizike pedig a zongorán eljátszotta: „A virágnak megtiltani nem lehet“.

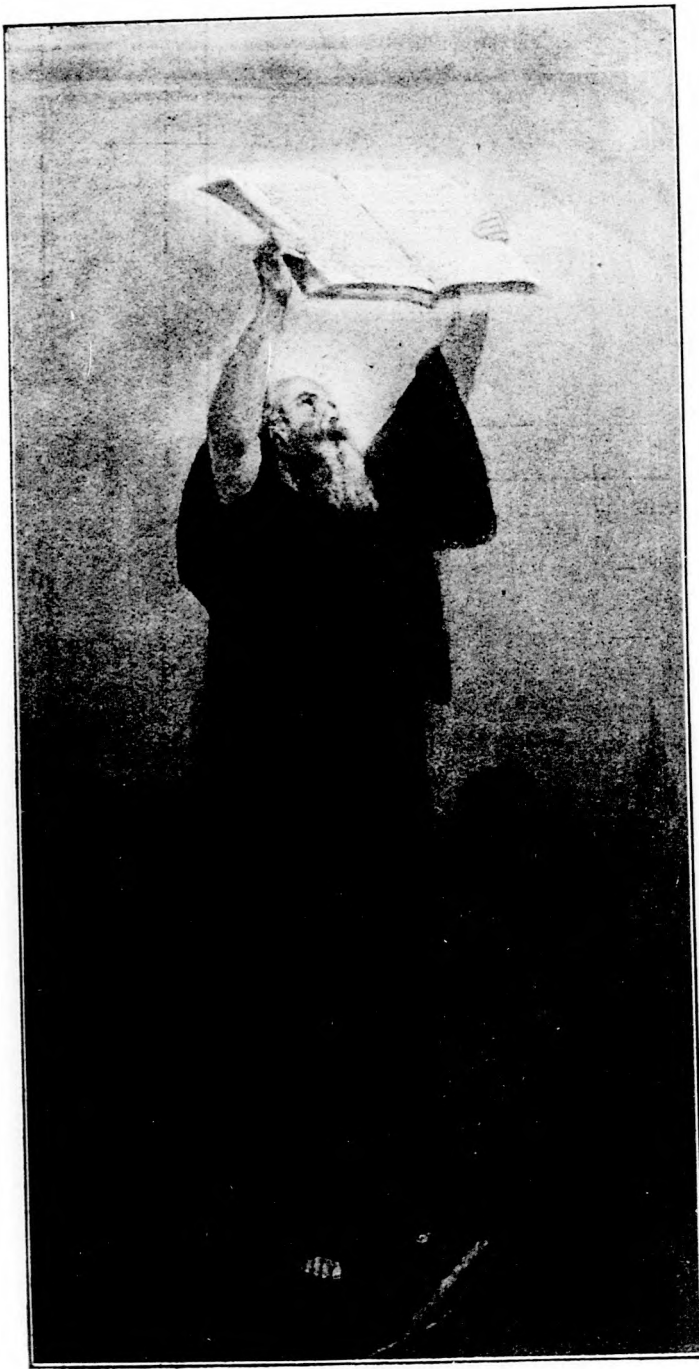
Másnap reggel Gizike volt az első, kivel Béla találkozott.

— Mit álmodtál? kérdezte a fiatal embertől.

Béla ugyan semmit sem álmodott, mert aludni sem igen tudott, hanem hirtelen így felelt:

— Azt álmodtam, hogy te vagy az én aranyos kis feleségem.

— Jaj, nem félsz, hogy beteljesedik? esicscsergett Gizike, aztán úgy elfutott, hogy csak a reggelinél találkoztak ismét.

Mózes és a tizparancsolat.

Itt szerencsére nem volt szó családi ügyekről, mik Bélát zavarba hozhatták volna; csak hogy most már bucsuznia is kellett, mert a törvényszéki tárgyalás után azonnal elutazandó volt Budapestre. Vághiék megígérték, hogy a jogász-bálra a fővárosba jönnek, Béla pedig engedélyt kapott, hogy Gizikével levelezhessen. A leányka szemében könyvek csillogtak, mikor bucsucsókot váltott „roko-

nával“, ki megölelte hugát és nénjét, kezét szorított bátyjával és elment.

Béla ekkor szinte elfelejté, hogy Vághiékkel és önmagával is gonosz tréfát üzött. A derék család körében nagyon jól érezte magát, s ha a válasz nem jön közbe, már-már maga is hinni kezd, hogy csakugyan ő volt az, ki tíz év előtt együtt játszott Gizikével.

Csak mikor a vasuton ült, kezdé komolyan meggondolni tettének következményeit. Mitevő legyen most? Levelezek Gizikével Károly nevében — kérdé önmagától — azt nem tehetem. Megszakítsak minden összeköttetést a családdal? azt még kevésbé tehetem. Felfelezzem előttük levélben a dolgot és bocsánatot kérjek? — az nehéz. Végre is azt tette hogy hazaérkezve elmondta laktársának az egész esetet, úgy a mint volt. Károly megértette barátja előadásából, hogy fülig szerelmes Gizikébe; jóízűen nevetett barátja merész esinján s szívéből megbocsátott. Aztán abban állapodtak meg, hogy Béla levelezni fog Gizikével, de köteles minden levelét, melyet ir és melyet kap, Károlynak megmutatni; a bonyodalom megoldását pedig a jogászbál idejére halasztották.

*
*

A jogászbál előestéjén Vághiék megérkeztek Budapestre. Károly és Béla a pályaudvarban várták őket s a mint kiszálltak a kocsiból, Béla eléjük sietett, Vághi urral kezét fogott, Vághinének kezét csókolt, Gizikét pedig megölelte.

Károly, ki néhány lépéssel visszamaradt, Gizikéhez közeledett s mosolyogva mondá:

— Hát én nem kapok csókot?

Vághi ur és neje kérdőleg tekintettek Bélára s a tolakodó fiatal emberre, Gizike pedig erősen „rokona“ karjába fogózott.

— Bocsánatot kérek — kezdé Béla a helyzetet magyarázni — rossz tréfát csináltam, de nem rosszat akartam: az . . .

— Micsoda tréfa ez, — szólt Vághi ur, hogy ez az ur ida tolakodik? Ismered ezt az urat?

— Ismerem, de ő . . .

— No ha ismered, hát hogy merészkedik ő itt bennünket sértegetni?

— Én Vághi Károly vagyok s van szerencsém bemutatni barátomat, tanuló- és laktársamat Farkas Bélát. Kitűnő fiu és nagyon szereti a tréfát. Hogy kedves rokonaimnak a felvilágosítást, melyre joggal igényt tartanak, megadjam, ha úgy tetszik, menjük vacsorálni, mert itt már is feltűnést keltünk. A „Pannoniában“ úgy adta elő Károly a dolgot, mintha ő bizta volna meg barátját személye képviselésével s a maga nevében is bocsánatot kért.

Vághiék eleinte nagyon rossz néven vették a tréfát, de Gizike olyan kérőleg nézett szüleire, hogy azok nem tudtak haragudni Bélára s a másnapi

jogászbál után megengedték neki, hogy folytassa levelezéseit.

A legközelebbi jogászbálon Gizike már mint Béla jegyese vett részt s egy évre rá Farkas Béla jónevű fiatal ügyvéd oltárhoz vezette Vághi Gizella kisasszonyt.

Képeinkhez.

Három királyok napján. A karácsonyi ünnepkörnek utolsó napja a Vizkereszt ünnepe, a midőn a három napkeleti fejedelem, böles királyok a bethlehemi jászokban fölkeresték a világ megváltóját, a kised Jézust, a ki üdvöt, békét hozott e világra s hódolást jelölő aranyat, tömjént, myrrhát hoznak Jézusnak. A három szent király: Menyhárt, Gáspár, Boldizsár emlékeztet a szentelt ünnep január hó 6-án van; a keleti esillagon kívül a hű pásztorok voltak a kalauzai a három királynak. A pásztorok, kiknek szegényes istállójában jött világra az Isten fia, környezetét képezik a Szent családnak és későbbben is Jézus tanainak első befogadói és terjesztői lettek. Mai szép képünk is ily jelenet ábrázolása.

Mózes és a tizparancsolat. A biblia szerint Mózes fölméne Hóreh hegyére és az isteni sugallatra megírott tiz parancsolatot, két kötéltáblára vésvé bemutatá az Urnak. . . . Az Ur azt kegyesen fogadá s a hegytető sűrű ködét áttetsző világosság szakítá meg és hallatá intő szózatát Mózeshez az Ur a magasságból. Ennek a főséges jelenetnek megörökítése mai szép képünk. Mózes a zsidók prófétája fölmutatja az ég felé a két kötéltáblát a tizparancsolattal, tekintetében az istenfélelem tüze és esdő szózat az isten választott népe, a zsidók nevében.

Vasárnap délután. Vasárnap délután van, kint a hó hull sűrű pihékben alá, ilyenkor legjobb a meleg szobában a bubos enyhádó melegéni elütni az időt. Ezt teszi az a három hajadon is, akik összejönnek s körülülük a nagy asztalt, kötögetnek, de azon állapot közben trécselgetnek, beszélgetnek — bizonyára a farsangról, a legközelebbi mulatságokról, vigalmakról. Mert télen van ezeknek leginkább az idejük. Lehet hogy szó van egyébről is, a Jóska és Pistáékról, akik házasság sorba kerülő legények immár, s akikre szívesen gondolt minden hajadon.

Betiűtalány.

RRRRRR

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő január 15.

Lapunk karácsonyi számában közölt képtalány megfejtése: „Karácsony”.

Helyesen fejtették meg: Gombkötő Margit, Gróf Francziska, Riehtes Ilona, Pribis Dánielné, Fazekas Anna, Nikodem Vilma, Seregélyi Ferenczné, Bartosik Bertalan, Gombkötő N. János, Ivánis István, Szegedy Béla, Tátrai György, Gróf Mihály, Szuh József, Thoru Alajos, Fodor Lajos, Márczius József, Csóti József, Faesko János, Bártfai Ferencz, ifj. Káta József, Nagy István, Stokker Vilmos, Tóth Imre, Jászay Antal, Kreiner Mátyás, Faragó Károly, Navreczki József, ifj. Sipos József, Kovács István, ifj. Lengyel Ferencz, W. Kiss Sándor, Banos József, Mihály József, ifj. Dadi Ferencz.

A sorshuzásnál Bartosik Bertalan ur (Aranyos-Maróth) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Mikszáth Kálmán „A lohinaí fiú” című regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Tüzkö István urnak. Köszönjük jó kívánságait; kívánjuk, hogy minél hosszabb ideig legyen alkalma lapunk előfizetője legyen. — **Boldizsár Bálint** urnak. Az idei borzasztó jégkarak miatt a szövetkezetnek a díjakat az alapszabályok értelmében megegyeszer be kellett szednie, épen azért, hogy károsultjait teljesen kielégíthesse. Ezzel szemben azonban az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezetnek vannak a legolcsóbb díjai és a károkat a legjobban állapítja meg. Ha a díjak utánfizetése be is következik, ez csak a legtrikább esetben van, míg a biztosítók általában a legnagyobb előnyben részesülnek. Szó sincs róla, hogy a szövetkezet ügyei rosszul állanak, ezt csak az ellenséges ügynökök hirdetik, mert szeretnék a szövetkezeti tagokat a maguk hálójába bekeríteni. — **6077. számú előfizető.** Jól tette, hogy azoknak a vigéceknek nem hitt. Az utánfizetés csak 1898. évre szólt. A jövő évre a díjak ismét olyan olcsók maradnak, mint azelőtt voltak. A szövetkezet már csak azért is megérdemli a pártfogást, mert az általa megkezdett alacsony díjak miatt a többi társaság is kénytelen volt a díjakat alábbszállítani.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, január hó 7-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 76—81 kg *gyszarvölkei* 10.05 frttól 10.80 frtig, *pestvidéki* 10.15 frttól 10.75 frtig *fehértmegyei* 10.05 frttól 10.80 frtig, *bácskai* 10.30 frttól 10.60 frtig *bánsági* 9.85 frttól 10.60 frtig.

Rozs 70—72 kg. 8.20 frttól 8.35 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 6.10 forinttól 6.40 frtig *égetni való* 62—64 kg. 6.70 frttól 7.50 frtig, *sörfűzdei* 64—66 kg 7.70 frttól 8.50 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.55 frttól 6.05 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.55 frttól 5.60 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	16.90	16.30	15.70	15.00	14.30	13.50	12.80	11.00	6.00

Buzakorpa, finom 4.00-4.10, durva 3.90-4.00 frtzsákkal együtt

Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörér* 317—355 frtig; *középmínőségűért* 275—295 frtig; *gyenge minőségűért* 210—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű.* mm.-ként élőszulyban 32—35 frtig, *hízott magyar és tarka ökör középmínőségű* 29—32 frtig. *Fejős tehén, magyarfajt* 28—30 forintig, *tarka* 23—24 frtig mmként. *Élő borju* 1 kgr. élőszulyért fizetnek minőség szerint 32—46 krt. *Vágott borju* 1 kgr. hussulyért fizetnek 45—62 krt.

Baromfivásár. *Lud,* sovány, páronként 1.80—3.50 frtig, *kacsá* 2.40—3.00 frtig, *tyúk* 1.00—1.20 frtig, *csirke* 50 kr.-tól 100 krig, *káppan* 1.40—2.20 frtig, *pulyka* 3.00—3.50 frtig.

Egyéb magvak: *mák* 38—40 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.20—6.40 frt, *apró* 6—7.00 frt, *tarka* 5—5.30 frt, *lencse* 7—9 frt. *borsó* héjas 8.00—12.00 forint, *köles* 4.25—4.50 frt, *kendermag* 7.95—8.00 frt, *repece* 12.75—13.00 frt. *lóhere* 45—50 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. *Régi széna* 2.10—3.20 frt, *muhar* 2.50—3.50 forint, *zsupszalma* 1.40—1.60 frt, *alomszalma* 1.20—1.30 frt.

Juhvásár: *hízalt ürü* páronként 18.00—19.00 frt, *feljavított juh* 14—17 frt, *kiverő juh* 7.00—11.00 frt, *kecske* 13—15 frt.

Vegyesek. *Tojás* 100 drb. 3.80—3.90 frt. *Szalonna* 58—62 krajczár. *Vaj* Ia. 110—120 kr., *Ia.* 70—110 kr. *Olvasztott vaj* 60—65 kr. *Méz* sárga csurgatott 40—70 kr. *Burqonya* sárga 19.0—2.25, *rózsa* 1.30—1.80, *közönséges* 1.10—1.50 kr., *paprika* 30—60 frtig, *hüvelyes paprika* 20—30 frtig métermázsánként.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élőszulyban 4°/_o és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehéz sertésért 59—59¹/₂ frt., *vidéki sertés* könnyű páronként 250 kilóig 60—60¹/₂ frt.

A magy. királyi

államvasutak gépgyárának vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplőgarnitúráit**, ipari ezélokra alkalmas **„Compound” lokomobiljait**, teljesen vasból készült **szalmakazalozó-gépeit**, **gőzkukoriczamorzsolóit**, **Stibor-féle körfürészeit**, **kaszáló- és aratógépeit**; továbbá **Sack-féle ekéit**, **vetőgépeit**, **boronáit** és egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ORSZÁGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujánovics Sándor, Dessenffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szónyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szónyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (panschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% díjengedményt ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Karikás János amerikai kalandjai

képekkel díszített könyvének maradványaiából

KARIKÁS BÁCSI

végeladást rendez,

minek következtében a könyvet a „Független Ujság” elfizetői

50 kr. boltiár helyett, **25 krajczárért**

rendelhetik meg a „Független Ujság” kiadóhivatalánál.

A

„FÜGGETLEN UJSÁG”

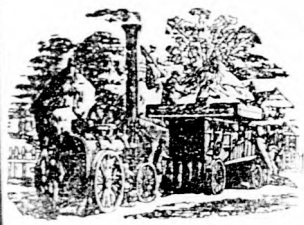
kiadóhivatalában

megrendelhető a

Magy. Földmívelők Naptára.

Ára postai küldéssel együtt

35 krajczár.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapestben, V. ker., Külső váci-út 46. szám.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,

szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-félmagas- és vāmörli-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

== Ötödik évfolyam. ==

Egy magyar ember sem nélkülözheti a legolesőbb és legjobb
magyar heti ujságot, a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

politikai és mezőgazdasági képes hetilapot,

a „Magyar Gazdaszövetség“

népies közlönyét.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és
magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják

a „FÜGGETLEN UJSÁG“-ot,

a magyar nép igaz barátját.

Előfizetési ára: Egy évre 2 frt 60 kr. Félévre 1 frt 30 kr.

Politikai iránya a mezőgazdaság érdekeiért küzd, *gazdasági cikkei* a folytonos tökéletesedésre adnak utmutatást, *szépirodalmi közleményei* a szív nemesítésén, az elme szórakoztatásán kívül, a *valódi magyar nemzeti szellemnek és vallásos irány*nak istápolását és terjesztését tüzték ki feladatuknak.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ot a legelső magyar írók írják.

Szépirodalmi részének munkatársai: *Bársony István, Buday Barnabás, Gerley Szevér, Hegedüs András, Móra István, Péterffy Tamás, Petrus Jenő, Pósa Lajos, Rexa Dezső, dr. Szilárd Ferencz, Szilassy Cezár.* Lapunk gazdasági részének munkatársai: *Baly Kálmán, urad. kasznár, dr. Bernát István, közgazdasági író, Czajlik István, földmives isk. igazgató, Cserhádi Sándor, gazdasági akad. tanár, Hajdu István, urad. kasznár, Hosszu Albert, földmiv. isk. tanár, Hreblay Emil, m. kir. állattenyésztési felügyelő, Jankó Szilárd, Jeszenszky Pál, orsz. magy. gazd. egyesületi titkár, Kerpely Kálmán, gazd. tanintézeti tanár, Löcherer Andor, közgazd. író, Monostori Károly, állatorvosi akad. tanár, Praznovszky Ágost, urad. kasznár, Rovara Frigyes, urad. igazgató, Rubinek Gyula, országos magyar gazd. egyes. titkár, K. Ruffy Pál, uradalmi főújszt, Sporzon Pál, gazdasági tanint. tanár, Száhlender Gyula, urad. építészeti intéz. Szalay János, m. kir. állattenyésztési felügyelő, Szilassy Zoltán, orsz. magy. gazd. egyes. titkár, Stankovics János, gazd. tanint. tanár, Vasadi Balogh Lajos, lelkész, közg. író, Wimmer Károly, a „Borászati Lapok“ v. t. szerkesztője.*

A „Független Ujság“ képeit a legelső magyar művészek készítik.

Levélsekrcrénycben minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol.

A „Független Ujság“ olcsóságával (egész évre 2 forint 60 kr., félévre 1 frt 30 kr.) főleg a szerényebb viszonyúak igényeinek felel meg, de a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba, (Bpest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek) küldendők.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Veszünk

Luczerna

Lóhere

stb. magvakat a legmagasabb napi áron.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

I^a Rézgálicz 98-99%

jegecekben és őrölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
 kénsavas-káli,
 kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körút 21.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

Írta: **Buday Barna.**

(Folytatás.)

Itt azonban Miska bácsinak egy intő tekintete ki-parancsolta Ilonkát a szobából, mire az hirtelen elhallgatott.

Mégis szűk háztartás lehet ez, ahol a kisasszony epret szed, dudvát kapál s zöldséget locsol?

A nő sietett közbevágni.

„Én pedig kötényt himeztem ennek a rossz lánynak“. E szavaknál felmutatott egy köténykét, melynek fehér mezejét gazdag selyemhímzés díszítette.

Tehát mégis uri háztartás lehet ez, hol a házi kisasszony himzett kötényben szedi a szamoczá, kergeti a nyulat s kapálja a kertet?

Miska bácsi maradt leghátul.

„No én meg megtanitottam a kis menyasszonyomat füllenteni.“

Az ur nevetett.

„Abhoz előbb magadnak kellene kijárni egynéhány iskolát.“

„No no, csak ne hidd te azt. Az ilyen magamféle alamusziak a legveszedelmesebb füllentők a világon“ — legénykedett Miska bácsi. Akiről mindenki azt hiszi, hogy igazat mond. Mert ha aztán hazudni kezd, hát olyant hazudik, hogy a Szent István tornya „bliktri“ hozzá képest.

Ezen persze mindnyájan nevettek, ami Miska bácsit még jobban tüzelte. Ha ő egyszer hazudni akar, olyat pipáljon vitéz Hány János.

Vidám tréfalkozásokkal telt el a vacsora, utána Ilonka közelebb huzódott apjához s egyik karját nyaka köré fonta. S amint itt ült összehuzódva e kis család, szeretettel pihentetve meg tekinteteiket egymáson, őket látva, mindenkinek ezt kellett volna éreznie: mily jók ezek az emberek és mily csendes, nyugodt az ő boldogságuk.

Gyönyörű tavaszi szürkület volt. Csend ült már a vidéken. Csak ott bent [a házban a cselédleánynak egyhangú danája szűrte át a levegőt.

... E pillanatban fegyverdörrenés hangja szakította meg a csendet.

És erre a hangra a ház ura riadtan ugrott fel helyéről. A nélkül, hogy egy szót ejtett volna többé, gyors léptekkel tartott a lakás felé s hallani lehetett, amint a belülről becsukott ajtó zárja nagyot pattant.

A dal a cselédleánynak is egyszerre torkában rekedt. Miska bácsi szomoruan szegezte a földre tekintét, anya s lánya pedig egymást átölelve, elsápadtan néztek az eltávozott után.

S mindezt egy fegyver dörrenése okozta.

— Vajjon, kik lehetnek e háznak különös lakói?

A vezeklő.

Mikor a férfi magára zárta a szoba ajtaját, egy gyalutlan deszkából készült padra dőlt s szemével meredten nézett a falra felfüggesztett festményre, mely az egész rideg szobának egyetlen fali díszje volt.

Borzasztó festmény volt az. Egy férfi tehetetlenül fekszik a földön, egy másik mellére térdelve, torkát szoritja kezeivel. Ujjai mélyen belemerültek a szerencsétlen husába. A megtámadott ember már a halállal viaskodik, szederjes arcának vonásai ijesztően eltorzulnak és a gyilkos ördögi vigyorgással nézi azt az eltorzult arcot. A haldokló ajkaira véres hab ül ki; ez a sötét vörös folyadék lecsorog a gyilkos kezeire. És a gyilkos úgy örült annak. Jobban megnézve a gyilkos arcát, megdöbben az ember. Ez az arc s annak kifejezése is e pillanatban teljesen azonos azéval, aki ott ül a fapadon és sápadtan, meredt szemekkel nézi a képzeletnek ezt az örült alkotását. Ez a rab egészen hasonmása a képen megörökített gyilkosnak.

Mintha gonosz álom játéka volna mindaz, amit itt látunk. A szoba ablakok nélkül való. Egy nyílás sines azon, amelyen a nap sugarai olykor áthatolnának. Két függő olajméces szomorúan pislogó lángja árasztja itt éjjelnappal a világosságot.

A kietlen szoba falai meszeletlenek és csupaszok. Az összes butorzat egy könyvszekrényből, íróasztalból s ágyból áll; valamennyi deszkából összetákolva.

Az íróasztalnak egy emberi koponya egyedüli díszje; elszórva az asztalon orvosi könyvek hevernek. Ha kedvünk volna e felnyitott könyvekbe egy tekintetet vetni, látni fognánk, hogy azok az ember agyának bonczani szerkezetét ismertetik.

Az ágynak összes kényelmét két durva pokrócz alkotja. Azokon végigheveredve egy emberi alak fekszik, nem élő ember, hanem kitünő, viasz utánzat. Ha e viaszfigura arcára tekintünk, rémülettel fedezzük fel benne a festmény szerencsétlen hősének, kintől torzult vonásait.

Bárhová tekint a szoba lakója, nem lát mást, mint a halál jeleit; a gyilkost és a meggyilkoltat. De hát összefüggésben vannak-e e szörnyű büntény emlékeztető jelei a való élettel? Csak egészségtelen képzelet teremtette össze e tárgyakat önkínzó, kényszereszméitől megtermékenyítve, vagy csakugyan egy nagy bűnért való kegyetlen vezeklés volna ez?

Az önkéntes rab halotthalvány. dult arca felel meg erre a kérdésre. Oh, a merő képzelet nem gyötörheti így meg az embert. Evvel az emberrel igen nagy leszámolásának kell lenni, annak a másiknak, akit ott, a falon halálra ítéltek gyilkos kezei.

— Pedig azok ketten valamikor jó barátok voltak, egymásért élni-halni kész.

S azért az egyik mégis megölte a másikat.
És ártatlanul ölte meg.

Azóta elfelejtett imádkozni; lelkét valami örjítő kényszereszmé vette uralmába, mely nem engedte, hogy vértől szennyezett kezei imára kulcsolódjanak és ajkára Istennek nevét vegye fel; hanem kényszerítette arra, hogy megelevenítse a borzasztó jelenetet, éjjel-nappal csupán bűnének emlékeivel foglalkozzék, végét nem érő vezekléssel kínozza magát; hogy nehéz bilincsekkel kezein aludjék s szemei a mit utoljára s először meglátnak, az a meggyilkolt ember szederjes arca legyen.

Arnyék kezdett borulni erre a lélekre, melynek csupán egyetlen pillanat tévedése okozta bukását.

A vezeklése ridegen, öntudatosan kiszámított önkínzás volt, melynek lemondással vetette magát alá, de olykor a legesekélyebb ok is elég volt arra, hogy családjá körében felengedett kedélyén erőt vegyen az a titkos, sötét sugallat s a régi átkos emlékek sulya alá kényszerítse a szerencsétlen embert. Mily gyengéd és mély érzések lakozhattak e lélekben, melynek megzavart nyugalmit egy fél emberöltő sem volt képes helyreállítani!

Az ajtón kopogtatás hallatszik.

Az aggastyán felriad. Ki meri e perczen háborgatni e háznak nyugalmit?!

Isméllődik a kopogtatás. Arra felkél a fapadról.

„Ki az?”

„Én vagyok. Nyisd ki gyorsan. Nagy ok kényszerített, hogy háborgassalak.”

Rövid szünet után az ajtón kívül álló türelmetlenül folytatta:

„Nem tágitok, míg nem nyomod. Ej, hát nem ismeréd meg a világ legjobb czimborájának a hangját?”

„A legjobb barátomat én meggyilkoltam, az te nem lehetsz.”

„No, ha a hangom nem ismered, hát én vagyok a Miska bácsi. Kéri és Kisfaludi Nemes Mihály. Így már csak megismeresz.”

Az ajtó erre megnyílt s Mihály gyorsan belépett a támadt nyíláson. A háziur elébe állott.

„Mi az? Gyorsan végezzünk!”

Mihály az előtte álló alakra szegezte a szemeit, azután szemrehányó hangon szólalt meg.

„Seidel Richárd, térj meg a te Istenedhez!”

„Mit akarsz velem?” riadt rá emez.

„Perczekkel ezelőtt e házba egy halálra sebzett embert szállítottak”, mondá Mihály izgatottan. „A golyó mellén ment be, körülbelül a hetedik borda alatt s teljesen átfurta. Mi kimostuk a sebet s jól-rosszul bekötöttük, de én azzal a mi munkánkkal nem vagyok megnyugodva. Az emberi test nem rózsafa. Te tudós ember vagy, orvosi könyveket tanulsz, ismered az emberi szervezet titkait. Gyógyítsd meg ezt a boldogtalant, ha Istened van.”

Seidel e beszéd alatt hátratántorodott s görcsösen kapaszkodott egy szék karfájába.

„Tudod, hogy átok van az én kezemen... Miért akarsz engemet kísértetni most egy másik halottal is!”

Mihály közelébb lépett hozzá s megfogta a kezeit.

„Richárd, beszéljünk már egyszer higgadtan, férfiakhoz méltóan. Öltél, igaz. De elszenvetted érte a földi igazságszolgáltatás büntetését. Nem elégedtél meg vele, önmagadat egy sokkal kegyetlenebb vezeklésre ítélted el minden rabságnál. Hiszen vezekelnél, vernéd melledet, szállanál szembe minden órában a te kísértetteddel: csak legalább lelkiismeretedet könnyítené meg ez az öngyötrés. De ember, tégedet már az örület ejtett hatalmába! Gonosz álom ez a te életed, melynek lázas képei egyre sötétednek. Ébredj már fel egyszer! Istennek nevét nem mered ajkadra venni, mert azt képzeled, hogy a legnagyobb vétket azzal követnéd el, ha az Úr színe elé járulnál, kinek irgalmára méltatlanná levél. Hát a végtelen irgalomnak ebből a forrásából mindenki meríthet vigasztalást, csak éppen a te szegény lelked előtt van az elzárva, a ki a vélt jogos felháborodás egy pillanatában követted el vétkeidet? Hát érted nem halt meg a mi Jézusunk s azon áldott helyen, hol a bűnösök leggonoszabbja is megtért bárányként fogadtatik, éppen csak a te számodra nincsen kegyelem? Hisz ez megtagadása az Istenségnek, czimborázás a kétségbeesés ördögeivel. Térj magadhoz, míg egészen meg nem veszi lelkedet ez a varázslat. Még nem késő. Egy haldokló vár reád, akinek csak te adhatod vissza az életét. Hívd segítségül az Urat és kezdd áldott munkát fog végezni, de siess, mert minden perc életbe kerülhet.”

„Tudod Mihály — nyögte a szerencsétlen, — hogy én a halálnak nem nézhetek a szemébe, csak azon egynek, melynek magam valék az okozója. Nézd arczomon a halálos verejtéket. Tébolytó félelem ül minden idegemben. Örvényt lálok háborgani magam előtt, amelyben menthetetlenül elveszek. Ne vigy engem oda . . .”

„Annál jobb, inkább egyszerre végezzen veled a névtelen rémület, mint lassan, féregként emészszve lelkedet. Jer velem. Teljesedjék az Urnak akarataja.”

„Teljesedjék a te akarataod,” ismétlé Seidel s roskadozó lépésekkel követé barátját.

A halálra sebzett ifju mozdatlanul feküdt hirtelen összehevenyészett kórágán. Egyetlen lélekzetvétel sem árulta el a benne szunnyadó életet.

Seidelné és Ilonka tehetetlenül állottak ágya előtt. Csendes remegéssel nézték az eszméletlen ifju halvány arczát. Ilonka nem tudta róla levenni a tekintetét. Milyen fiatal még, mennyi öröm várhatott volna még reá, mint szerethette édesanyja, s mégis meg kell halnia. De hát ez volna a halál, ez a beesett, halvány szenvedő arcz volna az a rém, amitől úgy rettegnék az emberek. Hisz oly csendes, oly szomorú ez . . .”

(Folyt. köv.)